

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ

KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

5'inci Toplantı

31 Ekim 2018 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.-KONU

A)GÖRÜŞMELER

1.- Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Genel Müdürlüğü'nün (TPAO) 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

2.- 4/4/2017 tarihinde imzalanan hisse satış sözleşmesiyle şirket hisselerinin özel sektöre devri tamamlanan Türkiye Petrolleri Petrol Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü'nün (TPPD) 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş'ın, yazılı cevap verilmesi gereken konuların cevaplarının Komisyon tutanaklarının TBMM "web" sayfasında yayınlanmasından itibaren on beş gün içinde Komisyon Başkanlığına iletilebileceğine ilişkin açıklaması

KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ KOMİSYONU

5'inci Toplantı
31 Ekim 2018 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM KİT Komisyonu saat 11.06'da açılarak iki oturum yaptı.

Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Genel Müdürlüğünün (TPAO) 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri yapılarak ibra edildi.

4/4/2017 tarihinde imzalanan hisse satış sözleşmesiyle şirket hisselerinin özel sektöre devri tamamlanan Türkiye Petrolleri Petrol Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğünün (TPPD) 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri tamamlandı.

Komisyon Başkanı Mustafa Savaş, yazılı cevap verilmesi gereken konuların cevaplarının Komisyon tutanaklarının TBMM “web” sayfasında yayınlanmasından itibaren on beş gün içinde Komisyon Başkanlığına iletilebileceğine ilişkin açıklamada bulundu.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 13.00 toplantıya son verildi.

31 Ekim 2018 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.06

BAŞKAN: Mustafa SAVAŞ (Aydın)

BAŞKAN VEKİLİ: Nevzat ŞATIROĞLU (İstanbul)

SÖZCÜ: Mevlüt KARAKAYA (Ankara)

KÂTİP: Yavuz SUBAŞI (Balıkesir)

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayıştay Başkanlığımızın ve kurumlarımızın değerli temsilcileri; hepiniz hoş geldiniz.

27'nci Yasama Dönemi İkinci Yasama Yılı'nın 5'inci Birleşimini açıyorum.

31 Ekim 2018 tarihli 5'inci Birleşimimizde Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Genel Müdürlüğü ile Türkiye Petrolleri Petrol Dağıtım AŞ Genel Müdürlüğü'nün 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarını görüşeceğiz.

II.-KONU

A)GÖRÜŞMELELER

1.- Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Genel Müdürlüğü'nün (TPAO) 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

BAŞKAN - Toplantımıza Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığıyla başlıyoruz.

Sayın Yönetim Kurulu Başkanımızdan başlamak üzere toplantımıza katılan temsilcilerin kendilerini Komisyonumuza tanıtmalarını rica ediyorum.

(Kurum temsilcileri kendilerini tanıttı.)

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, şimdi sunumunuzu yapmak üzere sözü size veriyorum. Baktığımız zaman, sunum yazılı metinde biraz uzun olmuş, kısa ve özet bir şekilde sunumunuzu yaparsanız seviniriz.

Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

TPAO GENEL MÜDÜRÜ MELİH HAN BİLGİN – Sayın Başkanım, değerli üyeler, Sayıştayımızın değerli temsilcileri; Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı 2015-2016 denetim raporuyla ilişkili sunuşumu arz edeceğim.

Ortaklığımız, malumlarımız olduğu üzere 1954 yılında kurulmuş, hâlen 5,2 milyar lira sermayeyle faaliyet gösteren, 3.779 personel istihdam eden bir kamu kurumu olarak faaliyetlerine devam etmektedir. 2008-2018 yılları arasında, on yıllık bir süreç içerisinde 13 milyar dolar yatırım gerçekleştirmiş, 20 milyar dolar gelir elde etmiş, bunun karşılığı olarak da ortalama yaklaşık 7 milyar dolar kamu katkısı oluşturmuştur, yurt dışında ve yurt içinde faaliyet göstermektedir. Arama ve üretim şirketi olarak yapılanmasını geliştirmiştir. Bu çerçevede içerisinde arama ve üretim faaliyetlerinde değerlendirmek üzere sismik gemi, sondaj gemisi gibi yatırımlarıyla beraber gelişmesini sürdürmektedir.

Organizasyon şemamız yansıda arz edildiği gibidir. 2 genel müdür yardımcısı arkadaşımız ve bunlara bağlı alt birimler olarak faaliyetlerimizi yürütmekteyiz.

Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının Türk petrol endüstrisindeki rolü de giderek gelişmektedir. Şu anda Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının petrol faaliyetleriyle ilişkili ortalama payı yüzde 70 seviyelerinde gerçekleşmektedir; kırılımı ve detayları yansıda sunulmuştur.

Son on yıl içerisinde 13,3 milyar dolarlık yatırım gerçekleştirilmiştir. Yansıda dikkatinizi çekeceği şekilde, 2014 yılında petrol fiyatlarına bağlı olarak ve Şah Deniz Projesi'ne yurt dışındaki hisse alımı nedeniyle büyük bir yatırım gerçekleşmiş durumdadır. Aynı şekilde, 2017 ve 2018 yılları içerisinde de sondaj gemimizin alımıyla ilişkili faaliyetler sebebiyle yatırımlarımız artmıştır.

Üretim miktarlarımız, yurt içi ve yurt dışı toplam üretimlerimiz yansıda sunulduğu gibidir. Son on yılda 299 milyon petrol eşleniği varil üretimi yapılmıştır 2008 ve 2017 yılları arasında. 2018 projeksiyonu 111.500 varil ortalamayla 40,7 milyon varil olarak gerçekleşecektir.

Üretim değişimleri petrol eşleniği cinsinden dikkate alındığında, 2017 ve 2018 yılları arasında ciddi bir artış gözlenmektedir. Bunun nedeni, ana nedeni, yapılan yatırımlar ve verimli yatırımların gerçekleştirilmiş olmasıdır. 2018 yılı aylık üretim değişimleri ortalama olarak, mevsimsel etkilere de bağlı olarak, en son aralık ayında ortalama yaklaşık 43.500 projekte edilmektedir. 2018 yılı içerisinde yurt içi ve yurt dışı üretimin ortalama dağılımı da 111.489 varille beraber gerçekleşecektir. Bunun, ortalamada 42.250 varil yurt içinden, 69.239 varil de yurt dışı projelerden elde ettiğimiz üretim miktarlarıyla karşılanacaktır.

Satış gelirlerimizde de tabii, doğal olarak bir artış gözlenmektedir. Bunun en önemli sebebi, petrol fiyatlarındaki artış ve biraz önce arz ettiğim üretim artışıdır. Devlete katkı payımız da tabii son on yıl içerisinde -mukayese edildiğinde- giderek gelişen bir trend izlemektedir. 2017 ve 2018 yılları arasında yaklaşık 2 katlık bir kamu katkısı payı olumlu anlamda gerçekleşecektir.

Yurt dışı portföyümüz: Azerbaycan, Irak, Afganistan, Rusya ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetimizde faaliyetlerimizi sürdürmekteyiz. Azerbaycan'da Çıralı, Şah Deniz, BTC ve Alov projeleriyle beraber varız. Irak'ta Mansuriya, Badra, Missan ve Siba projeleriyle varız. Bunlardaki güncel durumları arz edeceğim. Afganistan'da bir projeye ilişkili çalışmalarımız devam ediyor. Rusya'da ve Kıbrıs sahalarında da "offshore"da faaliyetlerimizi yürütüyoruz.

Burada personel durumuyla ilişkili olarak kısa bir bilgi arz etmek isterim. Daha çok üretimi daha az sayıda personelle gerçekleştirebilmek, ancak daha verimli bir organizasyonu gerçekleştirmekle mümkün olabilmektedir. Çalışmalarımız da bu çerçevede yoğunlaşmıştır. Yansıda bu durumu ortaya koyan rakamlar sunulmaktadır. Toplam olarak 3.779 personelimiz şu anda bizimle birlikte.

Malumlarınız, Türkiye, kurumumuz Doğu Akdeniz'de "offshore" sahalarında aktif olarak görevini icra etmektedir. Fatih sondaj gemimiz bugün itibarıyla Akdeniz sondajlarına başlamış durumdadır. Hayırlı ve müjdeli bir haber olarak onu da heyetinize arz etmek isterim. Fatih sondaj gemimiz 229 metre uzunluğunda, 103 metre kule yüksekliğinde, 3.600 metre su derinliğinde çalışabilecek, dünyadaki en geniş, gelişmiş teknoloji gemilerinden bir tanesidir.

Kısa sunuşum bu kadardır Sayın Başkanım.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

Önerilerin görüşülmesine başlıyoruz.

Kurumun 2015 yılından 2 ve 2016 yılından 2 önerisi bulunmaktadır. 2015 ve 2016 yıllarına ait alt komisyon raporunda 1 no.lu öneriler aynı mahiyette olduğundan 2 öneriyi beraber görüşeceğiz.

Şimdi 2015 yılının 1 no.lu önerisiyle aynı mahiyette olan 2016 yılının 1 no.lu önerisini okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Öneri 1:

Türkiye Petrollerinin yüzde 37,5 oranında ortak ve operatör olduğu Mansuriya Projesi'nin kendi içerisinde büyük riskler taşıdığı, şu ana kadar Türkiye Petrolleri tarafından yapılan tesisler için 60 milyon ABD doları harcama yapılması ve bu tesislerin terör örgütü tarafından yakılıp yıkılmasına rağmen anlaşmaya göre ilk üretimin Haziran 2015 tarihinde yapılması gerekirken hiç bir ilerlemenin kaydedilemediği, yapılan mali analizlerde petrolün 50 dolar/varil, iç verimlilik oranının yüzde 5,04, indirgeme oranı yüzde 10 olsa bile projenin 210 milyon ABD doları zararla kapatılacağı ve bu zararın ancak projeye ilişkin maliyet geri kazanımlarının zamanında yapılmasıyla mümkün olacağı, Türkiye Petrollerinin içinde bulunduğu konsorsiyumun Irak şirketleriyle yaptığı anlaşmaya göre üretim yapılmadan yapılan bütün masrafların konsorsiyuma ait olacağı da dikkate alınarak;

Türkiye Petrollerinin gündeminde olan yaklaşık 600-700 milyon ABD doları tutarındaki doğal gaz yüzey tesislerinin bitmesine yakın bir zamanda olabilecek terör saldırısında oluşacak zarar ve ziyandan Türkiye Petrolleri ve ortaklarının mesul olacağı, Mansuriya sahasının yüksek basınçlı, yüksek oranda hidrojen sülfür içermesi, kondensat ve LPG üretilecek olması, tahminlerin çok üzerinde bir maliyetle projenin tamamlanmasına neden olacağı, yapılan anlaşmada bir yıldan uzun süredir devam etmekte olan “force majeure” durumunu da dikkate alarak, projenin en az zararlı nasıl sonlandırılacağı konusunda ivedilikle çalışma başlatılması.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, buyurun yanıt için.

Burada da yanıtı gördük, bayağı uzun. Eğer okumadan, sadece sözlü olarak siz kısa ve özet yanıt verebilirsiniz...

TPAO GENEL MÜDÜRÜ MELİH HAN BİLGİN – Sayın Başkanım, detaylar var konuyla ilişkili, arz etmek isterim.

BAŞKAN – Peki, buyurun.

TPAO GENEL MÜDÜRÜ MELİH HAN BİLGİN – Projenin yürürlük tarihinden bu yana 169 kilometrekarelik alan içerisinde üç boyutlu sismik atımı, prosesi, yorumlanması, gaz işleme tesisi için ön ve temel mühendislik çalışmaları, mevcut kuyular ve yeni kazılacak kuyular için malzeme ve kuyu ekipmanları alımı işleri ve yatırımları gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, sahada geçici kamp inşasına başlanmış güvenlik sorunları nedeniyle iş askıya alınmış ve yüklenici firma tarafından sahada kurulmak üzere Türkiye’de imal ettirilen konteyner malzemeleri Bağdat’ta güvenli bir bölgede muhafaza altına alınmıştır. Dolayısıyla proje kapsamında bugüne kadar yapılan harcamaların büyük kısmı gaz işleme tesisi mühendislik çalışmaları, kuyu malzemesi tedariki ve geçici kamp malzemeleri tedariki gibi projenin devamı hâlinde faydalanılacak çalışmalar veya satın alımlardır.

Mansuriya Projesi güvenlik anlamında ülkenin en riskli bölgelerinden birinde bulunmakta olup bölgenin güvenlik durumu ihalelerde çok sayıda yüklenici firma bulunamamasına ve ihaleye katılan firmaların güvenlik durumunu ve ülkedeki belirsizlikleri göz önünde bulundurarak yüksek teklifler vermesine neden olmuştur. Ayrıca, Mansuriya sahasının yer aldığı bölgede DEAŞ kaynaklı ayaklanma ve terör saldırıları nedeniyle sahaya ulaşılamaması, Haziran 2014 tarihi itibarıyla saha faaliyetlerinin durmasına ve mücbir sebep ilanına yol açmıştır. Haziran 2014’teki DEAŞ saldırısında sadece güvenlik personelinin kaldığı kamp zarar görmüştür.

Bu unsurlar, çıkılan ihalelerin sonuçlandırılmamasına, planlanan yatırım miktarının üstünde proje maliyetinin doğmasına ve iş planında gecikmelerin meydana gelmesine yol açarak proje ekonomisini ve kârlılığını ciddi oranda olumsuz yönde etkilemiştir. Irak’ta nispeten daha güvenli bölgelerde bulunan

benzer projelerde bile bahsi geçen maliyet artışları ve proje takviminde gecikmeler meydana gelmiş olup birçok projede anlaşma şartlarının iyileştirilmesi için Irak yetkili makamlarıyla müzakerelerde buldukları bilinmektedir.

Proje ortaklarımız Kuveyt Enerji ve Kore Enerjiyle çeşitli defalar yatırımcı ortaklar toplantıları yapılmış, proje ekonomisi ve güvenlik durumu kabul edilebilir hâle gelinceye kadar ilave yatırım yapılmaması ve sözleşme imzalanmaması kararlaştırılmıştır. Proje ortakları, mevcut koşullar altında projenin sona erdirilmesinin en uygun yol olacağı konusunda hemfikirdir. Projede iyileştirme istenebilecek hususlar ortaklarca tespit edilmiş ve bu hususlara ilişkin ön görüşme Irak Hükümeti tarafından yapılmıştır. Irak tarafı mevcut sözleşme süresinin uzatımı gibi bir takım proje ekonomisini iyileştirme önerilerine olumlu yaklaşırken hizmet bedelinin artırılması gibi ekonomiye etki edecek esaslı unsurlara olumlu yaklaşmamışlardır.

Son tahlilde TPAO için en kârlı olacak şekilde projedeki hissemizin satışı da dâhil tüm opsiyonlar değerlendirilmiştir. Bir yandan proje ortaklarıyla da koordineli olarak projenin ekonomisini iyileştirebilecek çözüm önerileri Irak tarafıyla görüşülerek müzakere edilirken bir yandan da hissemizin satışına yönelik görüşmeler yürütülmüştür. Proje ekonomisinin iyileştirilmesine yönelik önerilerimiz Irak tarafınca kabul edilmez ve projedeki hissemizin satışı da mümkün olmaz ise yatırımcı ortaklarla hep birlikte projenin sona erdirilmesi hususunun tüm ortakların menfaatine olduğu ve bu yönde işlem yapılacağı yönünde görüş birliğine varılmıştır.

Irak tarafına yazılan mektuplarda anlaşma şartlarında birtakım iyileştirmeler yapılması talep edilmiştir. Irak tarafından bu taleplerin sadece bir kısmı kabul edilmiş olup kabul edilen kısımlar projeyi devam edilebilir bir hâle getirmemiştir.

Bu sürece paralel olarak projedeki hissemizin satılması için çalışmalar yapılmış, ancak bu faaliyetlerden de olumlu bir sonuç elde edilememiştir.

Gelinen son aşamada Irak tarafıyla olan sorunlar giderilememiş olup Mansuriya Gaz Sahası Geliştirme Hizmeti Sözleşmesi Sayıştay Başkanlığımızın da tavsiyeleri doğrultusunda sonlandırılmış ve ilgili tüm taraflara gerekli bildirimler yapılmıştır.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Genel Müdürüm.

Öneri üzerinde söz almak isteyen üyemiz var mı?

Buyurun Sayın Sertel.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sayın Genel Müdür, Sayıştayın 2016 kitabının içerisinde bu Mansuriya Projesiyle ilgili çok açık ve net bazı görüşler size bildirildi, okudunuz mutlaka onu ama siz bu konuda daha iyi açıklama yaparsınız diye düşünüyorum.

2014 yılından itibaren nakit açıklarını çeşitli bankalardan krediyle finanse etmeye çalıştınız. “2016 yılı sonu itibarıyla faiz yükümlülükleri hariç 2,3 milyar ABD doları civarına ulaşmış.” diyor burada Sayıştay. “Oluşan borç yükünün kuruluşun sermayesine göre oranı çok yükselmiş, dolayısıyla kuruluşun bankalardan kredi teminini de zora sokmuştur.” diyor. “Kredi bulunsa bile anapara ve faiz ödemelerinde sorun yaşanması ihtimali yüksek olacaktır.” diye sizi uyarıyor. Sonra “TPAO’nun Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı nezdinde yapmış olduğu 3 milyar lira tutarında sermaye artırım talebi 2016 yılında 310 milyon olarak gerçekleşmiştir.” diyor. Şimdi, Mansuriya Projesi –şimdi söylediğiniz, uzun uzun cevap verdiğiniz- konusunda ise şunu söylüyor: “TPAO’nun sahip olduğu projelerdeki yükümlülüklerini yerine getirmesi için ikinci yöntemler de ham petrol ve doğal gaz üretimini artırmakla birlikte yeni saha keşfi yapmadıkça pek mümkün gözükmemektedir. İç kaynaklarla veya nakdî sermaye

artışıyla finansmanı pek mümkün görünmeyen çok riskli projelerin...” diyor. Mansuriya Projesini Sayıştay çok riskli olarak görüyor. Bu da zaten rakamlarda çok açık ve net görünüyor. 2016 yılı sonunda kredi borcu 2,3 milyar dolar. 2016’da faiz giderleriniz 306 milyon. Sonra finansman krizine girmiş. Yani dolayısıyla Mansuriya Projesi TPAO’yu batırması gibi görünüyor.

Şu anda benim öğrenmek istediğim sizden -şimdi açıklarsanız bu maddenin de cevabına binaen KİT Komisyonu üyeleri de bilgi sahibi olacaktır- sizin kredi borcu toplamınız nedir bu projeyle ilgili? Bir de, 2017’de ödenen faiz ve kredi miktarı nedir? Onları da öğrenmek istiyorum ben. Çünkü bu madde Mansuriya Projesi TPAO’nun sırtında çok önemli bir yük ve batıran bir proje gibi duruyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Yaşar.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, Türkiye Petrollerinin değerli yöneticileri; öncelikle bugün Güney Akdeniz’de başlayan sondaj çalışmalarının ben hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum. İnşallah Türkiye adına umduğumuz sonuçları alırız.

Yine bundan hareketle bu Mansuriya Projesi... Daha önceden, biliyorsunuz bir yatırım yapılmadan önce bir fizibilite yapılır, bu her türlü riskler burada dikkate alınır yani bir yatırımcının, terör de dâhil, her türlü şartlar dikkate alınarak bir yatırım yapılır. Terör vardır, şu vardır, bu vardır. Sanki sizin ifadelerinizden “Biz bu projeyi kucağımızda bulduk.” gibi, dolayısıyla “Bundan daha hızlı nasıl kurtuluruz, ülke bu işten daha ne kadar az zarar eder?” gibi bir gerekçeleri görüyorum ben.

Şunu sormak istiyorum ben. Dediniz ki: “Biz sahaya ilgili ekipmanları aldık, bunu da Bağdat’ta güvenli bir alanda depo ettik.” Bu alınan malzemelerin parasal karşılığı nedir? Yani sanki “Biz burada zararımızı kurtardık.” gibi bir şeyler algılıyorum. Bunun devamında da yine aynı şekilde buradaki şu an son durum nedir? Sanki Sayıştayın da önerisiyle “Biz bu projeden kurtulduk.” gibi bir sonuç görüyorum.

Tabii bu, ülkeye neye mal olduğunu da üç aşağı beş yukarı hepimiz tahmin ediyoruz. Yani bu tür projelere karar verilirken çok iyi hesaplanması lazım geldiğine inanıyorum, fizibilite çalışmalarının net bir şekilde orta yere konması lazım geldiğine inanıyorum. Buradan dolayı buradaki rakamlar yani bu kadar büyük projelerde “Şu kadar zarar ettik.” gibi bir rakam var, “Ortaklarımızın da görüşlerini aldık, onlar da bu işin tasfiyesine karar verdiler.” diyor ama bugün de Irak’ta şartlar biraz daha değişti, DEAŞ diye de bir şey kalmadı. Aynı sahalara dönüp işletme yapmak mümkün mü? En azından bu zararlarımızı kapatmak açısından. Son durum nedir? Bunları öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yaşar.

Buyurun Sayın Kaşıkçı.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Sayın Genel Müdürüm, benim merak ettiğim soru ise şu: Dünyanın en riskli bölgelerinden birinde arama faaliyeti yapıyoruz ve bunun için bir yatırım yapıyoruz. TPAO olarak biz yurt dışında bir arama faaliyeti yaparken bu kararı veren kurumumuz mu yoksa Bakanlığımızın tavsiyesi üzerine yurt dışında bir bölgeye gidip orada bir arama mı yapıyoruz? Bu sorunun cevabını almak istiyorum.

İkincisi: O konteynerlerle ilgili, güvenli bir bölgede bulunduğunu ifade ettiniz. Bunların Türkiye’ye tekrardan geri gelmesi mi mümkün olacak yoksa biz belli bir süre orada bekleyip tekrardan bu ve buna benzer projeler hayata geçerse o bölgede orada kullanmak için mi bunu orada depo ediyoruz?

Bu soruların cevaplarını merak ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kaşıkçı.

Buyurun Sayın Çelik.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Sayın Başkanım, Sayın Genel Müdürüm, Sayın Bakan Yardımcım; hoş geldiniz.

Öncelikle ben Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığını tebrik ediyorum. Şu günümüzde gördüğümüz bir manzara var. Orta Doğu'daki terörün nedeni petrol kavgasıdır. Hatta Türkiye'deki terörün nedeni de petrol kavgasıdır. Yani Türkiye'nin kendi içinde dahi petrol aramasının önlenmesi çalışması vardır. Güneydoğudaki olay budur, çok kısa özetleyeyim.

Ayrıca Türkiye'nin Türkiye dışına çıkması da önlenmek isteniyor. Yani Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının Orta Doğu'da petrol arar hâle gelmesi bir kere başlı başına bir başarı, bunu kabul edelim ve oralarda petrol araması olayı da terör örgütlerinin... Örneğin, önce PKK'ydı, sonra DEAŞ kanalıyla terör örgütleri bunu önlüyor. Bu, bizim geleceğimiz açısından en büyük mücadelemiz.

Tabii, ayrıca, hem DEAŞ hem PKK'yla mücadele ediyoruz biliyorsunuz yani Fırat'ın batısı da Fırat'ın doğusundaki mücadelemizin sebebi de orada bir terör devleti kurmanın sebebi de bu petrol işidir. Ben tebrik ediyorum.

Ayrıca, Türkiye Doğu Akdeniz'de, bırakın güneyimizde Mansuriya bölgesinde... Evet, olabilir çünkü iş makinelerini terör örgütleri yakmış ve burada riskli hâle gelmiş. Belki bu proje sonlandırılmış ama inşallah önümüzdeki dönemde o bölgelerde petrol aramaya devam edeceğiz.

Ayrıca Antalya'dan dün Fatih gemisi gerçekten hareket etti. Bizi de davet ettiler ama Meclis nedeniyle katılamadık yani çok üzüldüğüm bir nokta, izin almayı bile düşündüm, Sayın Bakanımız geldi. Bu, gerçekten hepimizin övünmesi gereken... Doğu Akdeniz'de petrol aramamızın önemli bir nedeni var. İsrail Akdeniz'de, Amerika Birleşik Devletleri Akdeniz'de, Rusya Doğu Akdeniz'de, İngiltere Doğu Akdeniz'de; Türkiye Doğu Akdeniz'de olmayacak, böyle bir şey yok. Artık Türkiye egemen bir devlettir, Türkiye bağımsız bir devlettir, her yerde olmaya devam edeceğiz.

Ben başarılarınızın devamını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çelik.

Buyurun Sayın Sümer.

ORHAN SÜMER (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bilgi için teşekkür ederiz Sayın Genel Müdürüm.

Yalnız, Sayın Vekilim, daha önce siz Emniyette genel müdürlük yaptınız; terör, Orta Doğu malum yıllardır var ve bu süreçte de her zaman örgütlerin ismi değişmiştir.

Ben şöyle bir katkı yapmak istiyorum Başkanımın söylediklerine: Mansuriya Projesi'yle ilgili 2015'teki Genel Müdür Vekili Sayın Besim Şişman'ın açıklaması, Türkiye Büyük Millet Meclisi KİT Komisyonunda Mansuriya Projesi'yle ilgili şunları söylüyor: “Şimdi, tabii, Irak'ta malum bir mezhepsel sıkıntı olduğu için Merkezî Hükümet farklı bir radikal duruş oluşturuyor, diğer mezhepten olan bölgelere giremiyor; bunları yaşıyoruz Irak'ta ama biz özellikle Türkiye Petrolleri olarak hangi bölgeye gidersek gidelim aynı temelde yaklaşıyoruz ve aynı kardeşlik duygusuyla hareket ediyoruz. Dolayısıyla, bizim yerel halkla olan iyi temasımız bu noktada çok önemli ve bizim önümüzü açan en önemli etken de budur. Gittiğimiz yerlerde biz hem Silahlı Kuvvetler askerleriyle hem de devlet erkânıyla, valilerle görüşüyoruz ama öbür taraftan da yerel halkla çok özel temaslar kuruyoruz. Şunu söyleyeyim: Bu sadece Türkiye Petrolleri için de geçerli değildir, Türkiye'den giden diğer şirketler için

de geçerlidir. Birçok şirket çok önemli bir güvenlik tedbiri almaksızın çalışıyor ve çok önemli bir sıkıntı da bugüne kadar yaşanmadı. Bence bu bizim milletimizin genel duruşuyla alakalı, doğru duruşuyla alakalı bir şey. Benim kişisel görüşüm ama biz rahatız diyorum.”

Peki, doğrudur, ülkemizin duruşu önemli. Daha sonra, peki, nasıl oldu da bütün bunlar üç yılda değişti, biz bu projeyi sonlandırdık? Ben bunu merak ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Sümer.

Başka da söz almak isteyen üyemiz yok.

Buyurun Sayın Genel Müdürlüm yanıtlamak üzere.

TPAO GENEL MÜDÜRÜ MELİH HAN BİLGİN – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; tabii, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı olarak müsaadenizle son soruya en önce cevap vererek başlamak istiyorum.

Bizim bulunduğumuz ülkedeki yaklaşımımızla ilişkili devlet politikamızın paralelinde, eşit, hiçbir ayırım gözetmeden, şirketimizin, kurumumuzun ve devletimizin menfaatlerini en üst noktaya taşıyacak bir tavır içerisinde bulunma politikamız süreklilik göstermektedir. 2015 ile bugün arasında herhangi bir değişiklik yoktur. Ancak, petrol sektörü, malumlarınız olduğu üzere, son derece esnek, fiyat duyarlılığı yüksek bir endüstri. 2015, 2016'nın başlangıçları itibarıyla 120 dolar iken 2016'nın sonlarında 30 dolarlara kadar inen bir petrol fiyatı aslında bütün sektörün dinamiklerinin ve bütün ezberlerin bozulmasına, yeniden yazılmasına ve yeniden düzenlenmesine yol açmıştır. Birinci neden olarak petrol fiyatındaki değişim. İkinci neden olarak, tabii, Irak içerisindeki kontrol dışı gelişen terörist faaliyetler. Bunlar da öngörülememiş veya kontrolü, malum, uluslararası politikalar çerçevesinde de beklenmedik gelişmeler olarak ortaya çıkmıştır. Bunlar projenin uygulanabilirliği açısından ciddi riskler getirmektedir.

Bir diğer soruya cevap vermek açısından şunu arz etmek isterim: Mansuriya, bizim Irak'taki tek projemiz değil. Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı yurt dışındaki projelerde faaliyet gösteren, portföyünü yurt içi ve yurt dışı yatırımlarla zenginleştiren bir strateji içerisinde. Bu çerçevede içerisinde de önümüzdeki beş yıllık strateji planlamamızı sunduk ve ilgili makamlara arz ettik. Özellikle Irak gibi, Azerbaycan gibi ülkelerde, petrol ülkelerinde doğru pozisyonlanmak, doğru stratejiyle doğru iş geliştirme stratejilerine yönelmek bizim için son derece önemli. Irak'taki tek projemiz Mansuriya da değil, Mansuriya bir arama projesi de değil. Malumlarınız olduğu üzere, arama projeleri riskli projelerdir. Bir servis projesidir neticede Irak Mansuriya Projesi. Saha şartlarının değişmesi ve petrol fiyatlarındaki gelişimler paralelinde Mansuriya Projesi ekonomisi ve sahada uygulanabilirliği açısından yeniden değerlendirildiğinde ortaya farklı sonuçlar çıkmıştır çünkü sektörün temel dinamikleri değişmiştir. Doğal olarak bizim bakış açımız da değişmek zorundadır, o dinamik gelişmelere uygun yeni bir bakış açısı geliştirmek durumunda kalınmıştır.

Irak'ta bugüne kadar diğer projelerde toplam 1,5 milyar dolara yakın yatırım yapılmış durumda. Bugüne kadar Mansuriya Projesi'nde malzeme alımları için 17 milyon dolarlık bir bütçe kullanılmıştır. Bu bütçe aslında, sorunun içerisinde bahsedildiği gibi, diğer projelerde değerlendirilebilecek nitelikte malzemelerden oluşmaktadır. Bununla ilişkili çalışmalar, görüşmeler de hem diğer projelerimiz yetkilileriyle hem Irak Hükümeti tarafıyla devam ettirilmektedir.

Bugüne kadar Mansuriya'yla ilişkili bir yurt dışı kredi kullanılmamıştır çünkü aslında projenin çok başlangıç fazı itibarıyla gelişen siyasi gelişmeler, değişen siyasi tablo ortaya projenin ötelenmesi sonucunu çıkarmıştır. Aslında projeye önemli bir kaynak ayrılmamıştır. Bu da bizim aslında elimizi rahatlatıcı bir unsur olarak yeni gelişmeler karşısında daha esnek ve güçlü tavır alabilmemizi kolaylaştırmıştır.

Proje, malumlarınız, ortaklarımızın olduğu bir projedir. Projedeki ortaklara da yansıtılmak üzere, toplam proje ofisine -biz işletmeci ve operatör olduğumuz için projede- 6 milyon dolarlık bir proje gideri olarak proje gideri yazılmıştır ve ortaklarımız tarafından da bu para karşılanmış durumdadır.

Finansal tabloları da Mansuriya Projesi'nin bu durumdadır. Yani bugüne kadar kullandığımız dış krediler içerisinde Mansuriya bir pay almamaktadır. Projeye ilişkin değerlendirmelerimiz tabii ki değişen saha güvenlik şartları, petrol piyasasındaki fiyat yapısı vesaire paralelinde güncellenmiştir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

Sayıştayın önerisiyle ilgili görüşünüzü alalım.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Çok kısa bir özet bilgidен sonra arz etmek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, Mansuriya Projesi, Sayın Genel Müdürün de ifade ettiği gibi, Irak'taki ortağı olduğumuz 4 projeden biri. Bu proje 2011 yılında imzalandı, 4 ortaklı bir ortaklık kuruldu. Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının payı yüzde 37,5 ancak hissesi böyle olmakla birlikte yatırım payı yüzde 50. KEIL yani Kuveyt Enerji Irak var, yüzde 22,5; KOGAS Korea Gas Corporation yüzde 15; state partner Oil Exploration Company yüzde 25. Ancak projenin başlangıcında çalışanların kalması için kurulan kamp, terör örgütü tarafından tahrip edilmiştir malumunuz olduğu üzere. Terör örgütünün Musul'u işgalinden sonra 135 milyon dolar harcama yapılan projede faaliyetler 2014 Haziran ayında durdurulmuştur. Bu rakamın, 135 milyon doların yüzde 50'si karşılanmış Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı tarafından, bu da 66,3 milyon dolara tekabül ediyor.

Sayıştay bu öneriyi neden getirdi ve TPAO neden bu öneriye katıldı, neden bu noktaya geldik? Şöyle ki şunu gördük, hem kuruluş hem Sayıştay şunu gördük: Daha önce Sayın Genel Müdürün açıklamalarından da gördüğümüz üzere, gelişen olaylar karşısında başlangıçta hedeflenen 423 milyon varil petrol eş değeri üretim için yaklaşık 3 milyar TL yani 2,8 milyar TL'lik bir rakamın 5,3 milyar TL'ye ulaşacağı ve iç kârlılık oranının çok çok düşeceği anlaşıldığından zarardan kurtulmak amacıyla bir an önce çalışma yapılmasını Sayıştay önerdi ve bunu izledik, Komisyonumuz tarafından izlendi, gündemde tutuldu. Geline bu noktada şunu görüyoruz açıklamalardan: Sayıştayın önerisi doğrultusunda çalışmalar yapılmış, proje sonlandırılmıştır. Bu açıklamayı öğrendik fakat tabii, izleyeceğiz biz Sayıştay olarak.

Arz ederim Sayın Başkan.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Yani izlenmesini tavsiye ediyorsunuz.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Evet efendim.

BAŞKAN – Önerinin izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, 2015 yılına ait 2 no.lu genel öneriyi okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Öneri 2: Raporun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde Ek 15'te listesi verilen diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Evet, buyurun Sayın Genel Müdürüm.

TPAO GENEL MÜDÜRÜ MELİH HAN BİLGİN – Sayın Başkanım, raporda yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin yerine getirilmesine çalışılmaktadır.

Arz ederim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın üyeler, diğer öneri ve tavsiyelerden görüşülmesini talep ettiğiniz öneri var mı? Yok.

2016 yılının 1 no.lu önerisini görüşmüştük. Şimdi 2016 yılının 2 no.lu genel önerisini okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Öneri 1: Raporun ilgili bölümlerinde yer alan ve Sayıştay rapor ekinde listesi verilen diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

TPAO GENEL MÜDÜRÜ MELİH HAN BİLGİN – Sayın Başkanım, raporda belirtilen hususlar çalışılmaktadır.

Arz ederim.

BAŞKAN – Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın üyeler, diğer öneri ve tavsiyelerden görüşülmesini talep ettiğiniz öneri var mı? Yok.

Önerilerin görüşmeleri tamamlanmıştır, geneli üzerinde görüşmelere geçeceğiz.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş'ın, yazılı cevap verilmesi gereken konuların cevaplarının Komisyon tutanaklarının TBMM "web" sayfasında yayınlanmasından itibaren on beş gün içinde Komisyon Başkanlığına iletilebileceğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, sayın üyelerimizce sorulan sorulardan yazılı olarak cevap verilmesini gerektiren konularla ilgili cevaplarınızı tutanakların Türkiye Büyük Millet Meclisi web sayfasında yayınlanmasından itibaren on beş gün içerisinde bütün üyelerimize Komisyon Başkanlığımız aracılığıyla iletebilirsiniz.

II.-KONU(Devam)

A)GÖRÜŞMELER(Devam)

1.- Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Genel Müdürlüğü'nün (TPAO) 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri(Devam)

BAŞKAN – Geneli üzerinde söz almak isteyen üyelerimize söz vereceğim.

Değerli üyeler, ancak bu sözü bir kere vermek istiyorum, öyle vereceğim. Lütfen söz sırası geldiğinde, zamanı da etkin kullanmak adına, bütün konuşmanızı yapmanızı isteyeceğim. Süre kısıtlaması yok tabii ki olamaz da.

Buyurun Sayın Sertel.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sayın Genel Müdür, ben bu sorularına yazılı yanıt istiyorum çünkü sözlü olarak yanıtlamayacağınız kadar yoğun bir soru soracağım.

2016 yılındaki Sayıştay Raporu'nda Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının 2004 yılından bu yana nakit açıklarını -biraz önce konuştum, yanıt alamadım, tekrar sormak zorundayım- çeşitli bankalardan kullanılan kredilerle finanse etmeye çalıştığı, 2016 yılı sonu itibarıyla bunun, faiz yükümlülükleri hariç, 2,3 milyon ABD dolarına ulaştığı belirtiliyor.

Şimdi, kurumun günümüz itibarıyla kullandığı kredi miktarını istiyorum. Günümüz itibarıyla, faiz yükü dâhil, kurumun kredi yükümlülüğü nedir, onu öğrenmek istiyorum. Dövizdeki artışla birlikte kurumun ödeme dengelerinde durum nedir, onu istiyorum. Ödenemeyen ve ertelenen kredi var mıdır? 2017 sonu itibarıyla ve 2018 Ekim sonu itibarıyla -yani 2018 Ekim sonu itibarıyla elinizde zaten-toplam kredi borcunuz ne kadar olmuştur? 2017 ve 2018'de ödenen faiz ne kadardır yani ödediğiniz faiz ne kadardır? Kuruluş kâr ederken neden kredi kullanmak durumunda kalıyor? Böyle bir ihtiyaç var mı eğer kâr ediliyorsa?

Yine 2016 yılı raporu var elimizde Sayıştayın. Ben 43'üncü sayfayı okudum, 44'e sarkıyor. 43'üncü sayfadaki yazıları tek tek okumak istemiyorum çünkü arkadaşlar da okumuştur, siz de okumuşsunuzdur, ona ilişkin çıkardığım sorular var. Nakit sıkıntısı olan bu kurumun diğer yardım ve bağışlar kapsamında 16 milyon 400 bin lira harcama yaptığı ifade ediliyor Sayıştay raporlarına göre. Örneğin Batman Petrolspor Kulübüne 300 bin lira yardım yapmışsınız. Bunun yanında, Batman, Siirt, Adıyaman, Tillo, Kâhta gibi belediyeler olmak üzere, toplam 15 milyon 500 bin liralık asfalt yardımı yapıldığını belirtmişsiniz. Her ne kadar bağışların TÜPRAS'a yapıldığı ve TÜPRAS'tan alınan asfaltın da özel şirketlere yani belediyelere ve il özel idarelerine aktarılması söz konusuysa da bir faturalandırma olmadığı görülüyor. Faturalanma olmaması dikkat çekiyor. Ciddi miktarda bir asfalt bağışı yapılıyor fakat bunların hangi ilçeye, hangi sokağa kullanıldığı sizin tarafımızdan denetlenmiyor. Neden denetleme yapmıyorsunuz? Yani bu asfalt gerçekten, hakikaten yerine mi gidiyor, nereye gidiyor; o konuda, siz veren olduğunuz için, veren elin bir denetleme yapması gerekir diye düşünüyorum. Bir de bağışlanan asfaltları neden faturalandırmıyorsunuz? Bağış da faturalandırılabilir yani bu nakdi olarak geri dönmeyebilir ama bir fatura, bir bedel olması gerekir.

2017-2018 yılında yine, sizden bu sorunun cevabını bekliyorum, diğer yardımlar ve bağışlar tutarında bir artış oldu mu? Bu kapsamda yapılan toplam harcama tutarınız nedir? Yani Batman Petrolspor'a yine yardım ettiniz mi, yine asfalt yardımları yaptınız mı? Bunları da bu yıllar oranıyla istiyorum. Bu bağışları hangi kurumlara yaptığınızı da, hangi belediyelere yaptığınızı da rica ediyorum. 2017-2018 yılında, eğer yaptıysanız yine asfalt miktarı ve tutarı nedir, hangi belediyelere yapılmıştır? Bunu ayrıntılarıyla, dokümantasyon olarak istiyorum.

2017 ve 2018 yılında "temsil ve ağırlama giderleri" adı altında yapılan harcama tutarınız nedir? Burada geçmiş yıllarda var, mesela işte misafirhane gelirleri var. Hatta burada bir de Sayıştayın size eleştirisi var. Mesela, işte 2016 yılında tüm misafirhane gelirleri 477 bin lira olmuş, giderleri 606 bin lira olmuş. "Konu hakkında daha sağlıklı değerlendirme yapabilmemiz için hangi misafirhane zarar ediyor, bunun kesin tespitlerini yapmadınız." diyor. Yani hangi misafirhaneleriniz zarar ediyor, neden ediyor? Bunun üzerinde durmanız gerektiği noktasında Sayıştay sizi uyarmış.

Temsil gideri ve ağırlama giderlerinin gıda alımı olarak da yapıldığı belirtiliyor Sayıştay raporunda. Bu anlamda 2017-2018 yılında temsil, ağırlama giderlerinin detaylı olarak dökümünü rica ediyorum. Bu gıdalar nedir yani bu neyin gıdası, doğrusu ben de merak ettim.

Bunu sordum, bir daha soruyorum: TPAO'nun şu anda kredi borcu toplamını ve 2018 Ekim ayına kadar ödenen faiz tutarını merak ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Sertel.

Buyurun Sayın Kaya.

AHMET KAYA (Trabzon) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Kamuoyunda altmış üç yıldır ülkemizin petrol ve doğal gazını ekonomik değere dönüştüren kamu kuruluşumuz Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının özellikle son yıllarda başvuru yanlısı uygulama ve politikalarla zayıflatıldığı, bu yanlısı uygulamaların Türkiye Petrollerinin küçülmesine hizmet ettiği, kuruluşta istihdamın güvencesizleştirildiği ve giderek azaltıldığı, Hükümetin zaman zaman kamuda taşeronlaşmayı azaltmaya yönelik söylemlerine karşın Türkiye Petrollerinde hizmet alımlarının yani taşeronlaşmanın yaygınlaştırıldığı, kuruluşundan bugüne asıl işlerinden olan birçok faaliyetin Turkish Petroleum International Company (TPIC)’e ve özel şirketlere devredildiği yönünde görüşler vardır. Bu konuda bilgi rica ediyorum sizlerden. Kamuoyundaki bu görüşler doğru mudur, bu konuda bilgi rica ediyorum.

Yine, stratejik kuruluşumuz olan Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığında faaliyetleri risk altına alacak biçimde istihdam daralmasına gidildiği iddiaları vardır, bu iddialar konusundaki görüşlerinizi rica ediyorum.

Yine, Resmi Gazete’de yayımlanan 2017/104072 sayılı Bakanlar Kurulu kararı uyarınca “Türkiye Petrollerinin sondaj, workover, kuyu tamamlama ve jeofizik operasyonları servis hizmetleri işlerine ait her türlü araç, iş makinesi, kule, gemi, diğer ekipman malzeme, sondaj, park sahaları ve müstemilatı TPIC’e devredilmiştir.” denilmektedir. Bu devirlerle küçülen Türkiye Petrollerinin büyük petrol tekelleriyle ve dünyayla rekabet edebilmesi mümkün müdür?

Son olarak da şunu sormak istiyorum: Bilindiği gibi, Türkiye İran’dan petrol alan ülkelerden bir tanesidir. Türkiye 2017 yılında yurt dışından ithal ettiği 25,7 milyon tonluk petrolün 11,4 milyon tonunu İran’dan satın almaktadır. 5 Kasımda Amerika Birleşik Devletleri’nin İran’a yönelik yaptırımları devreye giriyor ve bu ambargo nedeniyle İran’dan petrol alamayacağımız konuşuluyor. Bu durum 4 Kasımda netleşecek. Ülkemize bir istisna tanınmazsa İran’dan ham petrol ithal edemeyeceğiz. Böyle bir sonuçla karşılaşmamız durumunda Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı olarak bir alternatif planımız var mıdır, Türkiye’nin sıkıntı çekmemesi adına bir B planımız var mıdır?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kaya.

Buyurun Sayın Peköz.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Sayın Başkan, Sayın Genel Müdür; Azeri-Çırac-Güneşli Projesi’nde belirtilen 2049 yılına kadar uzatılan antlaşmanın 1 Ocak 2018 itibarıyla yürürlüğe girdiği ifade edilmiştir. Otuz yıl olarak belirtilen ve 1994 yılında başlamış olan anlaşma şartları göz önüne alındığında yeni anlaşmanın detayları kamuoyuyla paylaşılmış mıdır ve anlatılmış mıdır?

1994 yılında yapılan ve 14 Eylül 2017 yılında imzalanan yeni anlaşmaya kadar süren anlaşmanın detayları nelerdir, bunu kamuoyuyla paylaşmayı düşünüyor musunuz?

2016 yılında Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı payı doğal gaz üretimi 10,2 birim ve kondensat üretimi 3,2 milyon varil olup satış geliri 330 milyon dolardır. 2017 yılında ise üretim 6,4 milyon varil, satış geliri 344 milyon dolar olarak görünüyor. Yaklaşık 2 kat fazla olan varil sayısı ile satış gelirinin yaklaşık eşit olmasını nasıl açıklıyorsunuz? 2 kat üretimin normalde bir miktar daha artış sağlamış olması gerekirdi. Fiyatlar arttığı için de çok daha fazla olması gerekirken aynı yaklaşık bir rakamın olması nedendir diye soruyorum.

2016 yılı içinde toplam 10,55 milyar metreküp gaz taşınmış olup bu miktarın 6,24 milyar metreküpünün BOTAS'a satıldığı ifade edilmiştir. Benzer rakamlar 2017 yılı için de geçerli olmakla beraber, satılan gazın metreküp fiyatı tam olarak nedir? Halka satılan gaz fiyatıyla karşılaştırılması sonucunu tarafımıza ve kamuoyuna durumu açıklar mısınız.

Mansuriya Projesi ve ortaya çıkan zarar defalarca sorulmuş olup her Sayıştay bulgusunda yer verilmiştir. En çok üzerinde durulan konu olması muhtemeldir. Bununla ilgili bir ayrıntılı açıklama yapmanızı bekliyoruz.

Brent petrolün bugün ortalama 76 dolar olduğu, dolar kurunun ise 5,48 olduğu göz önünde bulundurulduğunda, 2015 yılı sonu itibarıyla ortalama dolar kurunun 2,72 TL, 52,461 dolar/varil olarak gerçekleşen Brent petrol ortalama birim fiyat esas alınıp Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı ham petrol satış fiyatı 47,534 dolar/varil olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu verilere istinaden mali bünye incelemesi sonucunda belirtilen kur farkı riski toplam maliyeti kâr-zarar ekseninde ne kadar etkilemiştir olumlu ya da olumsuz?

31/12/2015 tarihli gelir tablosunun son kısmında belirtilen “Önceki Dönem Gider ve Zararlar” kısmında Google Ireland Limited Google Earth Programı abonelik bedeli olarak 98 bin TL ödendiği belirtilmiştir. Bu çok düşük bir fiyattır. Ne tür bir hizmet karşılığı bu ücret ödenmektedir? Ödenen ücretin hangi kur bazında ödendiği ve toplamı ne kadardır ayrıca varsa farkı? Söz konusu şirketle herhangi bir bilgi paylaşımı yapılmakta mıdır? Stratejik bir konuyla ilgili bilgi alışverişi yapılmış mıdır? Bunun kullanılması farklı şekillerde söz konusu olabilir diye soruyorum bu fiyatın düşüklüğü karşısında.

Yapılan bilgi paylaşımı veya aktarım karşısında herhangi bir güvenlik önlemi, tedbiri alınmış mıdır, alındıysa nelerdir bunlar?

31/12/2016 tarihli bilanço tablosu dipnotlarında belirtilen “Yurt Dışından Alacaklar” kısmının neredeyse tamamının vadeli olduğu görülmektedir. Ancak “Yurt Dışına Borçlar” başlığı altında ise vadeli olduğuna dair herhangi bir emare bulunmamaktadır? Yurt dışına borçlarla ilgili alacaklar kısmına benzer şekilde bilgi paylaşımının yapılmasının kamuoyuyla paylaşılması gerekmektedir, bunu yapacak mısınız?

Yurt dışı alacaklar ve borçlar kalemlerinin kurlarının sabitlenmesi herhangi bir anlaşmayla söz konusu mudur, değilse dalgalı bir kur etkileşim sisteminde ne kadar etkili olmaktadır kâr ve zarar anlamında?

15 milyon liralık belediyelere asfalt yardımı yaptığımızı söylediniz. Bu belediyeler hangileridir? Hangi partili belediye başkanları tarafından yönetilmektedir ve bu yardım yapılırken parti ayrımı gözetilmiş midir, gözetilmişse ne sebeple gözetilmiştir? Bunları öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Peköz.

Buyurun Sayın Yaşar.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben de Sayın Genel Müdüüründen, yurt içinde ve yurt dışında 1 varil petrolü üretmek için bir maliyetimiz var, bu maliyetleri öğrenmek istiyorum. Yani yurt içinde biz 1 varil petrol ürettiğimiz zaman maliyetimiz nedir, yurt dışındaki üretimlerle ilgili birim maliyetimiz nedir? Aynı zamanda uluslararası arenada eş değer kuruluşların maliyetleri nedir, bununla ilgili cevap verirseniz memnun olurum. Biz bu ortalamaların neresindeyiz?

İkincisi, çalışanlarla ilgili dediniz. Çalışanları aşağı çekerek birim maliyetlerimizi düşürmeye çalışıyoruz gibi bir şey algıladım ben. Çalışan elemanlarınızın ne kadarı teknik eleman, ne kadarı diğer sınıflarda, bununla ilgili bir bilgi rica ediyorum. Biliyorsunuz, Türkiye’de üniversitelerden bol miktarda mühendislerimiz mezun oluyor ama mühendisler iş bulmakta çok ciddi oranda zorlanıyorlar. Mesela, 2018-2019 yıllarıyla ilgili özellikle teknik elemanlar konusunda eleman almayı düşünüyor musunuz? Eleman alırken merkezî sistemden mi alıyorsunuz, yoksa KİT’dir, farklı yöntemlerle mi alıyorsunuz? Son 2016, 2017, 2018 yıllarında ne kadar eleman aldınız? Özellikle teknik eleman konusundaki bilgilerinizi ben rica ediyorum. 2019 yılı için de bir projeksiyonunuz var mı?

Diğer bir konu kredi maliyetleri. Yani siz muhakkak bir fizibilite yaparak kredi kullanıyorsunuz yani durup dururken kredi kullandığınızı düşünmüyorum. Kredi kullanırken herhâlde bir fizibiliteniz var, bir maliyet hesabınız var. Bu kredilerin vadeleri nasıl yani kaç yıl vadeyle borçlanıyorsunuz? Bu üretimleri yaparken de geri dönüşünüz kaç yıl? Dolayısıyla arada bir ilişki var mı? Yani yatırımın geri dönüşüyle ilgili süre ne kadardır, kaç yıl vadeyle kredi kullanıyorsunuz?

Devamında bağış konusu... Netice itibarıyla bizim Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı asfalt üretmiyor. Yani siz gidiyorsunuz TÜPRAŞ’a, TÜPRAŞ da bugün zaten özelleştirilmiş bir kuruluştur, özelleştirilmiş bir kuruluşa şu veya bu şekilde bir para ödüyorsunuz, buradan bir asfalt alıyorsunuz, bunu da ilgili yerlere gönderiyorsunuz. Bu bağışları yaparken bir komisyonunuz mu var? Hangi kriterleri esas alarak bu bağışlarda bulunuyorsunuz? Özellikle verdiğiniz rakamlardan anladığımız kadarıyla daha çok güneydoğudaki belediyelere bu amaçla bağışlarınız var, hâlbuki güneydoğudaki belediyeler kadar Anadolu’nun her yerinde, mesela Samsun’da ben size bir sürü belediye sayayım yani buralara da bir yardım yapmayı düşünüyor musunuz? 2015-2016 yıllarında bu rakamlar var, 2017’de ne kadar bağış yaptınız, 2018’de ne kadar bağış yaptınız, 2019’da bununla ilgili bütçelerinizde de -herhâlde bir bütçe yapıyorsunuzdur- bu bağış rakamları nedir, bunu ben görmek istiyorum. Devamında bu riskli bölgelerde Türkiye Petrollerinin hisselerinin ben yüksek olduğunu görüyorum. Yani sabahtan beri üzerinde konuştuğumuz Mansuriya bölgesinde hissemiz yüzde 37 ama işletmeden dolayı yüzde 50, işte zararın yüzde 35 milyon zararın 66 milyonunu yüzde 50’den dolayı biz ödedik. Ama diğer daha faydalı alanlarda, işte bu Azerbaycan cephesi olsun, Rusya cephesi olsun, diğer cephelerdeki hisse oranlarımız neredeyse konsorsiyumlarda en düşük oranlar ya da en düşüğün bir üstü gibi oranlar var. Yani buradaki oranlarımız yüksekken diğer konsorsiyumdaki oranlarımız neden düşük yani bütçemiz mi buna göre yoksa farklı sebepler mi var, bununla ilgili bize bir bilgi vererseniz memnun olurum.

Aynı şekilde misafirhanenin zarar etmesini ben çok da fazla algılayabilmiş değilim. Yani neticede 660 bin lira masrafınız var, 400 bin lira geliriniz var yani bunun anlaşılabilir bir tarafı yok. Yani netice itibarıyla hangi misafirhanelerden neden zarar ediyoruz? Bu misafirhanelerin de bir dökümü olursa en azından zarar eden kurumların kapatılmasına yönelik... Madem zarar ediyorsunuz, o zaman bunu devam ettirmenin de çok fazla bir anlamı yok.

Bunun dışında, ben sizden bir şey daha rica ediyorum. Bütün bu olumsuzluklara karşılık bir görüşünüz var mı? Yani neyi yaparsak daha iyi olur? Neyi yaparsak birim maliyetlerimizi düşürürüz veyahut da işte “Türkiye şu alanlarda da petrol aramalı, şu ülkelerde de bu faaliyetlerine devam etmeli.” gibi bir öneriniz var mı? Hep sorunları konuşmak yerine gelecekle ilgili projeksiyonlarınızı da ben görmek isterim. Dolayısıyla bu Komisyon size bu konuda katkı sağlayabilir çünkü biz özellikle üretime olan her türlü desteğin yanındayız. Yani yeter ki ülkemiz gerek yurt içinde gerek yurt dışında nasıl bir üretim yapıyorsa yapsın fizibil yatırımların her zaman yanındayız, her türlü katkıyı da desteği de vermeye hazırız. Bununla ilgili görüş ve önerilerinizi de ben yazılı olarak görmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Yaşar.

Buyurun Sayın Özdemir.

ZİVER ÖZDEMİR (Batman) – Değerli Başkanım, öncelikle, Akdeniz’de dün itibarıyla başlayan “Alanya-1 kuyusu” adı verilen, Fatih sondaj gemisiyle yapılan sondaj çalışmalarının ülkemiz için hayırlı olmasını diliyorum. İnşallah Türkiye’yi dışarıya petrol bağımlılığından kurtarır diye ifade etmek istiyorum.

Evet, ben Batman Milletvekiliyim, değerli vekillerime de hatırlatma adına bunu söylüyorum. Batman Türkiye Petrolleriyle iç içe olan bir ilimiz. Batman TPAO’nun bütün olumsuzluklarından ve olumluluklarından faydalanan bir il. Şu anda, ben vekillerimin tam tersine bir şekilde TPAO yönetimini burada eleştirmek istiyorum.

Özellikle il özel idaresi kapsamında ve belediyelerimiz kapsamında TPAO’nun iş makineleri, araçları, sondaj makineleri tümüyle hem köylerimizin hem ilçelerimizin hem de merkezimizin yollarını bozmaktadır ve bundan dolayı da bu hibe, bağış adı altında verilen asfaltın çok yetersiz olduğunu, çok az olduğunu ifade etmek istiyorum. Evet, elbette ki TPAO Anadolu’nun bütün illerine bağış yapsın. KİT Komisyonu Üyesi olarak 24’üncü Dönemde de dört yıl görev yaptım ve diğer KİT’lerimizin, diyelim ki bir Türkiye Kömür İşletmeleri veyahut da ÇAYKUR, buna benzer bir sürü KİT’imizin iş yaptığı, görev yaptığı illerde buna benzer bağışları ve sosyal sorumluluk gereğini yerine getirmek adı altında çok etkinliklerinin olduğuna şahit olduk, müşahade ettik burada. Onun için de ben hem Batman’da hem Siirt’te de özellikle bu bağışların çok az olduğunu ifade etmek istiyorum, bundan sonra artırılması gerektiğine inanıyorum çünkü sahaya indiğimizde, ilçelerimize gittiğimizde hem köylerin muhtarları hem orada yaşayan vatandaşlarla sürekli, iki yılda, üç yılda bir köylerinin yollarının, ilçelerinin ve beldelerinin yollarının bozulduğunu görüyoruz ve ha bire biz de il özel idaresine yüklenerek bunları onarımla bir şekilde telafi etmeye çalışıyoruz. Değerli vekillerimi sadece aydınlatma adına ben bunu söyledim.

Batman’daki ikinci bir konuyla ilgili... Özellikle, Türkiye’de üretilen petrolün yüzde 73’ü Batman’da üretiliyor. Sayın Genel Müdürüm TPAO’nun işleviyle ilgili yani sahada yapılan edilenlerle ilgili vekillerimizi de biraz aydınlatırsa ondan da memnun olurum.

Sosyal sorumluluk gereği olarak da özellikle Batman’da TPAO’nun üzerine çok görev düşmektedir çünkü TPAO’nun daha öncesinde, 1970’li yıllara, 60’lı ve 80’li yıllara dönüp baktığımızda Batman’da, Batman’daki gençliğe, oradaki spora yönelik çok büyük bir sosyal sorumluluk görevini yerine getirdiğini müşahade ediyoruz. Bunun bu dönemde de yapılması gerektiğine inanıyorum.

Petrolspor TPAO bünyesinde kurulan bir spor kulübüydü ve 2015’te bu bir şekilde Valiliğe yüklenmek istendi ve şu anda özel bir şirket şeklinde Petrolspor yönetiliyor ama Petrolspor gönüllü olarak TPAO’nun renklerini taşıyor. Petrolspor bütün Türkiye Petrollerinin âdeta fahri temsilcisi olarak her yerde gene bu şekilde görev yapıyor. TPAO’nun da özellikle Batman’daki spora, gençliğe el atması gerekiyor. Bakınız, biraz önce bazı arkadaşlarımız özellikle Irak’taki Mansuriya’yla ilgili olan problemi dile getirdiğimizde terörden söz etti ve terörün getirdiği musibet ve belalardan bahsetti. Bölgede de böyle bir musibet var, bir bela var. Biz silaha, topa tüfeğe, uçağın sortilerine belki milyarlarca dolarlık masraf ediyoruz yeri geldiğinde. Bizim elimizde böyle bir imkân var. TPAO o bölgenin kuruluşu yani Adıyaman’daki bölgede, Genel Müdürlükte de personelin çoğu Batman’da ve şu anda... Biraz önce birkaç arkadaşla da görüştüm, TPAO’nun ana kademesine gelen ve görev yapan TPAO’daki bütün arkadaşlarımız Batman menşelidir, ömürlerinin bir kısmını bir şekilde Batman’da geçirmişlerdir, çocukları bir şekilde Batmanlıdır, Batman’da doğmuştur yani Batman’ın böyle bir görevi var ve TPAO’nun Batman’daki sosyal sorumluluk görevini yerine getirmesi gerektiğine inanıyorum. Bundan

sonra da kesinlikle ve kesinlikle Batman'ı hiçbir ille, bu konuyla ilgili, bağışlarla ilgili karşılaştırmaması gerekiyor çünkü biz TPAO'dan etkileniyoruz yani TPAO'nun bütün araçları Batman'ın köy, belde ve merkez yollarını bozuyor. Dolayısıyla siz herhangi bir belediyeyi, bir yönetimi de getirseniz her sene bir şekilde bunlarla muhatap oluyorsunuz ve TPAO bu konuyla ilgili destek vermek zorundadır. Aksi takdirde TPAO orada rahat çalışamaz. Gidiyor, diyelim ki vatandaşın köyündeki arazisine petrol sondajı vuruyor. Şimdi, orada o köy yolunun hepsini bir şekilde bozuyor. Bizim il özel idaresinin standardında yaptığımız yollarda o ağır tonajlı araçlar gidiyor geliyor, iş makineleri gidiyor geliyor. Nedir? Orada petrol aramaya ilgili bir çalışma var, köylü de itiraz edemez, oradaki yönetici de itiraz edemez ama TPAO da sonrasında bunun gereğini hibe asfaltla bir şekilde yapmak zorundadır.

Bir de biraz önce çalışanlarla ilgili bir konu konuşuldu. Özellikle ben de Genel Müdürümden şunu öğrenmek istiyorum: Biraz önceki yansıda Genel Müdürüm "Az personelle çok iş yapıyoruz." gibi... Şimdi, TPIC'e TPAO'nun bazı kısımlarını devrettik. Daha önce TPAO bünyesinde yapılan o iş ve işlemlerle ilgili o personelin hepsini öbür tarafa aktardık bir şekilde. Yani bunları da değerlendirerek bir analiz yaparsanız memnun olurum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Özdemir.

Buyurun Sayın Karakaya.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Öncelikle, toplantıya biraz geç kaldım. Meclisin aşağı tarafındaki dönüş kapatıldığı için -önceden de bir levha konmamış- kendimi ta Ulus'ta buldum tekrar gelebilmek için.

BAŞKAN – Biz de son anda fark ettik.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Yani Ankara eski belediye başkanlarını arar hâle geldi herhâlde diye düşünüyorum.

ATİLA SERTEL (İzmir) – "Eski belediye başkanı" derken...

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Neyse öyle bir esriyle giriş yapayım, en azından geç kalış sebebimi söyleyeyim dedim.

Öncelikle, bu görüşmenin...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Biz de "Hayırlı olsun." diyelim.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Teşekkür ediyoruz efendim. Neye dediniz? Seçimler hepimize hayırlı olsun. İnşallah hayırlara vesile olacak.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Yol değişmiş de ona "Hayırlı olsun." dedik.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – E değişecek yani o en azından bakım yapıldığını da gösteriyor yani artı tarafları da var efendim.

Şimdi, öncelikle, bu görüşmenin, tartışmaların, alınacak kararların hem kurumumuz hem de ülkemiz açısından faydalı olmasını diliyorum.

Ben birkaç soru yönelteceğim. Önce daha bir genelden belki başlayacak olursak. Bu Hazar Denizi'nin yeni statüsüyle alakalı... Yazılı olarak da buna cevap verilebilir. Biliyorsunuz Hazar Denizi'nin 371 bin kilometrekarelik bir alanı var, dünyanın en büyük tuz gölü niteliğinde ve yıllarca buraya kıyıdaş olan ülkelerin Hazar Denizi'nin statüsü konusunda ciddi tartışmaları, görüşmeleri oldu. En son 12 Ağustos 2018 tarihinde burada bir anlaşmaya varıldı kıyıdaş olan 5 ülke tarafından ve buna göre de toplam 24 maddelik bir anlaşma ki bu anlaşmanın hemen arkasından bizim NATO Parlamenterler

Asambleesi olarak Azerbaycan Bakü’de bazı temaslarımız oldu, toplantılar oldu. Bu yeni hukuki statünün oluşmasına çok önem veriyorlar, çok da önemli görülüyor. Bu doğal olarak Türkiye’nin de bu bölgeyle ilgili politikalarını, stratejisini de değiştirecek nitelikte çünkü bu anlaşma gereğince Hazar Denizi’nin altından kabloların döşenmesi, boru hatlarının geçmesi yetkileri de ülkelere verilmiş durumda ama aynı zamanda da Hazar Denizi’nin dibiyile ilgili hukuki anlaşmazlıklar da devam ediyor. Fakat bir çözüme varılmış olması da önemli görülüyor bu taraflar açısından. Biliyorsunuz önceki tartışmaların özünde Hazar göl mü deniz mi tanımlamasından kaynaklanıyordu anlaşmazlıkların uluslararası hukuk açısından gerekçesi, nedeni buydu çünkü göl olunca farklı bir statü, deniz olunca farklı. Bunun göl olarak tanınmasını isteyenler, deniz olarak tanınmasını isteyenler bir türlü anlaşamıyordu ama burada farklı bir statü, ne “göl” dendi ne “deniz” dendi, sonuçta bir anlaşma yapıldı.

Şimdi, sonuç itibarıyla bu bizim özellikle enerji arzımız açısından, Türkiye’nin buradaki jeopolitik konumu açısından ve oradaki stratejileri açısından nasıl bir etki yaratacak? Bununla ilgili kurum olarak sizin bir girişim, düşünce, proje, geleceğe yönelik açılımımız yani fikrî bazda da olsa hazırlıklarınız var mı? Bunu ben özellikle buradaki farkındalığı anlamak istiyorum kurumunuz üzerinden.

Bilançolar üzerinden de bir iki şey soracağım. Tabii bu kurumunuzun yaptığı harcamaların önemli bir kısmı arama ve hazırlık giderlerine yönelik ama bilançoda hiç öyle özel tükenmeye tabi varlıklar altında ve diğer kalemler içerisinde böyle bir şey görmedim. Acaba bu denetime tabi olan yıllarda mı böyle bir şey olmadı, bir faaliyeti ama diğer tarafta da diğer kalemlere bakıldığında faaliyetlerde de bir geri gidış söz konusu değil. Yani dolayısıyla bunun sebebi nedir? Yapılan bu arama ve hazırlık giderleri aktifleştirilerek gelecek dönemlere taşınması yapılmıyor mu, yoksa dönemsel olarak periyodik giderler içerisinde mi? Onlar içerisinde de çok fazla bilanço gelir tablosunda ipuçları yakalayamadım. Bu konulardaki yani en azından aktifleştirme politikalarınızı öğrenmek istiyorum. Bunu da yazılı olarak verirseniz çok memnun olacağım.

Yine arama, hazırlık ve bu faaliyetleri yapan bu tür kurumlarda genellikle borç ve gider karşılıkları kalemleri yüksek olur bir tedbir anlamında. Ha, siz o tedbiri mali anlamda almazsanız hiçbir şey de bilançoğa yansımaz. Yani buradaki kalemler de bu anlamda baktığımızda böyle bir faaliyet kapsamında olan şey için -yani ben genel olarak hissiyat anlamında söylüyorum- çok düşük geliyor. Yani bu borç ve gider riskine yönelik alınması gerekli bu karşılık ayırma işlemleri ya da tedbirleri alınamıyor mu?

Yine benzer konularla ilgili risklerin hiç edilmesi, elimine edilmesi anlamında ne tür yöntemler uyguluyorsunuz? Yani bu anlamda böyle bir sigorta primleri vesaire tarzı birtakım şeyler söz konusu mu?

2015 yılında maddi olmayan durağan varlıklar içerisinde haklar 8,5 milyon, daha sonra bu 1,5'lara filan düşüyor. Ben bunun içeriğini yani nedir buradaki, bir amortisman olayı mı, bir itfa payı mı ve neyle ilgili olarak yapıldı, onu öğrenmek istiyorum.

Efendim, bir de 2015-2016 gelir tablolarına karşılaştırmalı olarak baktığımızda, örneğin, 2016 yılı gelir tablosunda brüt satış kârı yani brüt satışlardan direkt maliyetler düşüldükten sonraki kalan rakam 805 milyon. Ama olağandışı gelir ve kâr rakamı 3 milyar, olağandışı gider ve zarar kalemi 1,5 milyar yani hacim olarak baktığımızda olağandışı kalemler 4,5 milyar gibi bir şeyi ifade ediyor. Örneğin, brüt hasılat ya da -net rakam söylemek daha doğru- net rakam 1,5 milyarken olağandışı kalemlerin artı ya da eksi mali raporlara yansımaları 4,5. Bizde bunun anlamı şudur: Yani esas faaliyetin dışında farklı alanlarda finansal etkiler oluşturulduğu ya da finansal etkilerin söz konusu olduğu anlamına gelir. Yani esas faaliyet 1,5 iken olağandışı faaliyetlerin mali raporlara yansımaları bunun 3 katı, 4,5. Bu, çok sağlıklı bir görünüm değil. Yani bunun bir izahını ben anlamak istiyorum için doğrusu.

Bağışlar konusuyla ilgili özellikle “bölge” deniyor. Tabii, sayın milletvekilimizin buradaki açıklamalarını ben son derece yerinde ve uygun buluyorum. Yani bu tür kurumlar faaliyet gösterdikleri alanlarda, bölgelerde benzer şeyleri yapabilirler, orada beklenti de vardır, bölgenin kendine has özelliği de söz konusu. Ama tabii bir kamu iktisadi teşebbüsü bu bağışları yaparken de... Ben en son Toprak Mahsulleri Genel Müdürüken bir spor kulübümüz vardı. Çiftçilerden 50 kuruş, 1 lira pul karşılığı bağış alınmıştı spor kulübüne. Spor kulübündeki arkadaşlar bir KİT'in faaliyet alanıyla ilgili bir alandan -ki spor kulübü de kurumun spor kulübüydü- yıllarca soruşturma geçirdiler, soruşturmalar bitti bitti yeni başladı. Şimdi KİT doğrudan bağış yapıyor. Yani bunun da hukuki anlamda bilmiyorum statüsü nedir? Tabii ki bölgesel olarak sayın vekilimizin gerekçelerini ben son derece haklı bulduğumu da bunu da saklı tutarak böyle bir de merakımı doğrusu hoş görün diyorum.

Ama bu arada yine Ankara diyeceğim, hiç kimse kusura bakmasın. Ankara 2 tane. Yani birinin de sıkıntısını girerken söyledim, merkez; bir de taşrası var. Adana'yı hep söyledik sayın milletvekilim. Adana hakikaten Türkiye'de devletten, kamudan hak ettiği payı alamayan ama Ankara da alamamış, Türkiye'nin başkenti, Ankara'nın taşrası. Ankara'nın eğer böyle bir bağış yapma şeyi varsa gelin Gölbaşı, Bala, Evren, Koçhisar, Haymana yani şöyle gittiğinizde, inanın, bunu da samimiyetle söylüyorum, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki birçok ilimizden, ilçemizden Ankara'nın, Türkiye'nin başkentinin köylerinin... Geçen, önceki şeyde de söyledim, yani Çankaya'nın mahallesi bir köyde elektrik direkleri kafanıza devrildi devrilecek. Altından geçerken insan hakikaten endişe ediyor. Yani bunu da ben bir kez daha bu vesileyle dikkate getirerek...

Sayın Başkanım, kusura bakmayın, bunlar bizim gerçeklerimiz.

BAŞKAN – Estağfurullah.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Dolayısıyla, bunlar eleştiri değil yani hepimizin de bildiği, yaşadığı şeyler.

Ben bunlara yazılı olarak cevap istiyorum, sözlü de verebilirsiniz tabii sizin takdirinizde.

Çok teşekkür ediyorum. Tekrar bu görüşmelerin, alınan kararların hayırlara vesile olmasını dileyerek hepinize saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz Sayın Karakaya.

Buyurun Sayın Çelik.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Sayın Başkanım, Sayın Genel Müdüre bilgi edinmek için bir soru soracağım.

Şimdi, çünkü Fatih sondaj gemimizin önemi, rakiplerimizle aynı teknolojik üstünlüğü yakalamış olmamızdır, artık o hâle geldik; bu çok önemli.

Bu, satın alınan bir gemi bildiğim kadarıyla. İkinci bilgi: Acaba Karadeniz ve diğer alanlar için de ikinci bir gemi veya üçüncü bir gemi düşünüyor muyuz?

Son yıllarda Türkiye yüksek teknoloji üretebilen bir ülke. Bu tür bir gemiyi üretme imkânımız veya üretme faaliyetimiz veya üretme projemiz var mı? Bunu öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çelik.

Buyurun Sayın Sümer.

ORHAN SÜMER (Adana) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sorularımın cevabını yazılı olarak vermek kaydıyla, Doğu Akdeniz'deki gelişmeler hakkında detaylı bir bilgi verebilir misiniz?

Kıbrıs Rum tarafının kışkırtmaları, bizim aramalarımız ve hepsinden önemlisi, TPAO'ya ait Fatih derin sondaj gemisinin ve Norveçli Siem Offshore'a ait 3 adet sondaj destek gemisinin 30 Ekim 2018 tarihi ile 27 Nisan 2019 tarihleri arasında sondaj yapacağı belirtilmişti. Geline son durum, ülkenin tavrı, yapılması gerekenler hakkında kapsamlı bilgi vermenizi rica ediyorum.

Tekrar, TPAO'ya Akdeniz'de 2 sondaj kuyusu açılması için ABD'li Rowan Companies şirketiyle platform sağlanması konusunda anlaşılıyordu. Bu konuyla ilgili detaylı bir bilgi vermenizi rica ediyorum.

Sondaj hizmetleri sağlayan ABD merkezli Rowan şirketiyle hangi koşul ve şartlarda anlaşma yapıldı? Parasal bir konu var mı? Var ise ne kadar ödeme yapılacak?

Doğu Akdeniz'deki aramalar konusunda TPAO bünyesinde Barbaros dışında kiralanarak hizmet veren sismik araştırma ve sondaj gemileri bulunmakta mıdır? Bulunmaktaysa kiralama bedeli ne kadardır?

Tekrar Barbaros Hayrettin Paşa sismik arama gemisinin millileştirilmesi ve Türk Bayrağı çekilebilmesi için şartlar yerine getirilebildi mi?

Son olarak, ilgili yasalar gereğince, birinci kaptan başta olmak üzere ve diğer personelin yüzde 51'ine denk gelen kısmının Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olması gerekiyordu. Bu kural yerine getirildi mi?

Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının 2015 yılında Sarıkamış şehitlerimizi anma etkinliği olmuştu. Bu etkinlik için -ayrı ayrı gösterilmek üzere- ne kadar para harcama yapıldı?

Son üç yılda Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı tarafından yurt içi ve yurt dışında gerçekleştirilen ve sponsor olunan toplantı, konferans, sergi ve seminerlere ne kadar para ödenmiştir?

Bunların yazılı olarak tarafımıza bildirilmesini arz ediyorum.

Tekrar Sayın Karakaya'ya teşekkür ederim Adana'yla ilgili. Adana milletvekilliğimizi de yaptı ama sayın vekilim de bilir, bizim Tufanbeyli, Saimbeyli, hatta onu bırakın, İmamoğlu ilçemiz Adana'ya çok yakın mesafede, onun köylerine gittiğiniz zaman araçla bile gidilmesi mümkün olmayan yollarımız var Sayın Milletvekilim. Yani bir önceki dönem Adana Milletvekili olarak konuyu gündeme getirdiğiniz için teşekkür ederim.

Batman Milletvekilimizin açıklamalarına biz de katılıyoruz çünkü o bölgenin hassasiyetleri var, önemli işler yapmak lazım. Özellikle gençlerle ilgili -o konuda benim kendi şahsi fikrim ve partimizin adına- oraya yapılacak yatırımların daha da fazla desteklenmesi... Çünkü gerçekten o bölgeyi ben de biliyorum, zaman zaman işim icabı gidip geliyorum. Orada ağır iş makinelerinin köylerle ilgili ciddi tahribat yaptığını... O konuyla ilgili, özellikle sosyal projelerle ilgili gelişmeler yapılması gerektiğine katılıyoruz. Yalnız, tabii ki bunları yaparken de kurumun özellikle bilgi ve denetlenme açısından da bilgi vermesi gerektiğine inanıyoruz.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz Sayın Sümer.

Buyurun Sayın Zeybek.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Sayın Genel Müdürüm, burada tabii tekrar olacak ama yine de sorma gereksinimi duyuyorum.

Şimdi, Sayıştayın denetim raporunun 13'üncü sayfasında, ön tespit görüşmelerinde 2,3 milyar Amerikan doları borç yükü detayları mevcut. Sizden bu borcun detayını almak istiyorum; nereden, kimlerden kullanılmış, böyle bir borç yükümüz kime var?

Bir de yine, Sayıştay raporunun 7'nci sayfasında tablo 1'de "yabancı kaynaklar" adı altında bilanço detayında... Bu yabancı kaynaklar değeri ile bu yabancı kaynak borçlanmasının detaylı verilmesini talep ediyorum.

Bir de tabii, bizim ham petrol olarak da bir petrol çıkarımımız mevcut. Bu rafinerilere bu ham petrolü kaç liraya satıyoruz? Rafinerilere verdiğimiz zaman oradan kaç lira bir bedel elde ediyoruz? Litre/TL olarak bunun da ayrıntılı verilmesini talep ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Zeybek.

Buyurun Sayın Kartal.

İRFAN KARTAL (Van) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Değerli TPAO yönetimine çalışmalarında başarılar diliyorum.

Ben Van Milletvekili olarak Muradiye ilçemizin Korsot köyünde Ruslar zamanında petrol çıkarıldığı ve bu petrolü de direkt kullandıklarını, verimli bir petrolün bulunduğunu biliyorum. Bu konudaki çalışmalar hakkında da bilgi alırsak...

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kartal.

Buyurun Sayın Şatıroğlu.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Sayın Bakan Yardımcım, TPAO'nun çok değerli yöneticileri; hepinizi saygıyla, sevgiyle, muhabbetle selamlıyorum.

Bilindiği üzere, ülkemizin cari açığının büyük bir kısmının enerji ham maddelerinin ithalatından kaynaklandığı hepinizin malumu üzeredir. Bu anlamda Enerji Bakanlığımızın enerji kaynaklarında arz güvenliğini sağlama, enerjide dışa bağımlılığı azaltma ve enerji çeşitlendirmesi anlamında yaptığı çalışmaları takdirle izlediğimi ifade etmek isterim.

Yine, bu anlamda geliştirilen millî enerji ve maden politikası kapsamında Türkiye'nin hidrokarbon rezervlerinin ekonomiye kazandırılmasını, enerjide tam bağımsız hâle gelmesini ve her geçen gün artan enerji ihtiyacının önemli bir bölümünün yerli kaynaklardan sağlanmasını temel hedef alan Enerji Bakanlığımız, yaklaşık elli yıllık deniz sondajcılığımızda uzun zamandır emek harcadığımız enerjide yerleşme hamlesinin en büyük adımını atarak ilk defa kendi gemimizle derin deniz sondajını başarıyla başlatmış bulunmaktadır. Bu kapsamda önce Barbaros Hayrettin Paşa, ardından Oruç Reis ve dün hizmete giren Fatih gemileriyle ülkemiz artık arama ve sondaj faaliyetlerinde tamamen dışa bağımlılıktan kurtulmuş bulunmaktadır.

Ben bu konuda emeği geçen bütün TPAO yetkililerini, Bakanlık çalışanlarımızı ve enerji camiasını tebrik etmek istiyorum, hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Şatıroğlu.

Evet, sorular bitti.

Son olarak da Sayın Genel Müdürüm ben bir soru sormak istiyorum. Biliyorsunuz, Brezilya dünyada ham petrol üretiminde önemli bir aktör. Bu konumuna, bu noktaya geçmişte arama tarama çalışmalarına bütçe içerisinde çok önemli bir pay ayırarak geldi. Dünyada bu arama tarama çalışmalarına gayrisafı millî hasıla içerisinde ve bütçe içerisinde ayrılan pay olarak, oran olarak bir sıralama var mı elinizde şu anda verebileceğiniz? Ülkemizin de geçmişten bugüne bütçe içerisinde veya gayrisafı millî hasıla içerisinde arama tarama çalışmalarına ayırdığı payla ilgili bir oran var mı? Önümüzdeki dönem içerisinde bir projeksiyon var mı bu konuda?

Teşekkür ediyorum.

Sayın Genel Müdürüm, sayın vekillerimizin, üyelerimizin sorularını, görüşlerini dinlediniz. Şimdi de bu soruları yanıtlamak için sözü size vereceğim. Kısa, özet bir şekilde sözlü olarak cevaplayabildiğiniz soruları yanıtlayın, veremediğinizi de yazılı olarak daha sonra iletebilirsiniz.

Buyurun.

TPAO GENEL MÜDÜRÜ MELİH HAN BİLGİN – Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri; müsaade ederseniz en son sorduğunuz sorudan başlayarak geriye doğru cevaplamaya gayret edeceğim.

Petrol endüstrisinde son dönemdeki, son on yılın içerisindeki çok büyük petrol keşiflerinin, önemli petrol keşiflerinin yüzde 90'ı deniz aramacılığında gerçekleştirilmiş durumda. Malumlarınız, sizin de zikrettiğiniz Brezilya örneğinde, Brezilya deniz aramacılığı sayesinde bir petrol ülkesine dönüşmüş durumdadır. Türkiye'de bu çerçevede içerisinde -biraz önce sayın vekilimin sorduğu soru kapsamında ona da bir miktar cevap vermiş olayım- offshore aramacılığını, deniz aramacılığını geliştirebilmek için, millî imkânlarla geliştirebilmek için Bakanlığımızın direktifleriyle beraber hareket etmekteyiz. Daha önce envanterimize kattığımız Barbaros sismik gemimiz, Fatih sondaj gemimiz ve arkasından tedarik sürecini yürüttüğümüz ikinci sondaj gemimizle ilişkili ciddi bir planlamamız var. Malumunuz, Doğu Akdeniz önemli bir enerji havzası, önemli bir petrol havzası. Bu havza içerisinde yapılabilecek olan çalışmalarla ilgili kendi gemimizle, kendi imkânlarımızla yapabileceğimiz çalışmalardan başka bir çaremiz, başka bir çıkışımız yoktu çünkü aslında bizim yurt dışındaki ortaklıklarla veya işte hizmet olarak başkalarıyla böyle bir çalışmayı yürütebilme imkânımız, politik gerekçelerle -sizlerin çok daha iyi takdir ettiği hususlar- gerçekleştirme imkânımız da yoktu. Dolayısıyla Doğu Akdeniz gibi bir sahada ancak ve ancak millî bir gemiyle, millî imkânlarla var olabileceğimiz vardı, imkânımız vardı. Bunu da gerçekleştirmiş durumdayız. Bugün itibarıyla sondajımız başlamıştır. Bu vesileyle tekrar Allah hayırlı uğurlu etsin diyorum. Bütün ekibimize, arkadaşlarımıza, bu işe destek veren siyasi iradenin sahibi sizlere, Hükümetimize, Bakanlığımıza, bakanlarımıza çok teşekkür ediyoruz.

Deniz sondajlarımız Türkiye'de oyun değiştirici hamledir. Elbette ki bizim Türkiye petrol endüstrisi için bir ilerleme planımız ve bir çıkış planımız var. Türkiye offshore'unu oyun değiştirici hamle olarak planlamış vaziyetteyiz. Türkiye'de Doğu Akdeniz'de ve Karadeniz'de yapılabilecek bütün çalışmalar adım adım planlanmış vaziyette. Bunun için gereken millîleşme stratejisi kapsamında, millî endüstrinin gelişmesi kapsamında bu gemilerin, destek gemilerinin Türkiye'de millî olarak yapılabilmesi kapsamında çalışmalar birbirine paralel olarak yürütülüyor. Çok kısa süre içerisinde bunları da sizlerin dikkatine arz etme imkânımız olacak.

Sayın vekilim Van'ın Muradiye ilçesini sordu. Bizim, özellikle Güneydoğu Anadolu Bölge'mizin jeofizikle ilgili çalışmalarını tamamlama konusunda o ya da bu sebeple bugüne kadar bazı eksikliklerimiz olmuş ama geçtiğimiz Nisan ayında başlatılan bir çalışmayla birlikte Türkiye'de havadan gravite manyetik uygulamasını yaparak bütün bölgeyi, neredeyse bütün Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ni jeofizik veri olarak tamamladık. Bu çerçevede içerisinde sayın vekilime belirtmek isterim,

Van'ın Muradiye ilçesi de değerlendirme kapsamına alınmış durumda. Tabii, varsa bir petrol rezervi jeofizik veriler bunu doğrulayacaktır çünkü biz veriye dayanarak, doğrulanmış verilerle yola çıkmak durumundayız. Bu çalışmalar yürütülüyor, inşallah bu kapsamda Van Muradiye de değerlendirilme sürecinde.

İRFAN KARTAL (Van) – Borular da vardı Sayın Genel Müdür, Ruslar zamanında çakılmış borular.

TPAO GENEL MÜDÜRÜ MELİH HAN BİLGİN – Bir gün fiilen ziyaret edip görmek isteriz.

İRFAN KARTAL (Van) – Bekleriz.

TPAO GENEL MÜDÜRÜ MELİH HAN BİLGİN – Doğu Akdeniz’de yürüttüğümüz çalışmalar sadece, malumlarınız, Fatih sondaj gemisiyle değil. Fatih sondaj gemimiz ultra derin deniz gemisi. Bu kabiliyet dünyada 7-8 ülkede var. Münferiden, bağımsız olarak dünyada 7-8 ülke derin denizde sondaj yapabilme kabiliyetine sahip ama Akdeniz’deki, Doğu Akdeniz’deki verimli petrol sahaları, verimli görünen rezerv noktalar -“prospekt” tabir edilen noktalar- sadece derinlerde değil, aslında sığ denizlerde de birtakım prospektlerimiz var. Sığ denizlerdeki çalışma derin denizlerdeki çalışmadan teknik olarak daha farklı, daha kolay; “jack up” denilen, ayakları yere basan platformlarda yürütülen çalışmalar. Bununla ilgili Rowan şirketiyle bir servis alım anlaşması yapıldı çünkü orayı biz kazmaya değer görüyoruz. Bir sığ deniz iş planı içerisinde Rowan’la beraber de bir iş birliği yürütülmüş durumda. Malumunuz, hem Fatih sondaj gemimiz hem Barbaros Hayrettin Paşa sismik gemimiz -ki şu anda TPIC şirketimizin envanterindedir, 8 Şubat 2018 tarihi itibarıyla TPIC tarafından işletilmektedir- Türk denizcilik kanununa göre faaliyetini yürütmektedir ve gemilerin yüzde 51 personeli Türklerden oluşmaktadır. Fakat burada önemli olan, tabii, en kritik teknik görevlerin de millileşmesinin bir planlama içerisinde, bir strateji içerisinde yürütümesidir.

Denizlerde yürüttüğümüz offshore faaliyetleri sadece Doğu Akdeniz’le sınırlı değil, Karadeniz de bizim için önemli prospektler sunuyor ve Marmara’nın sığ... Buralarda çalışmalarımız var. Bunlarla ilgili de bizden inşallah iyi haberler duyacaksınız.

Tabii, aramacılık çok önemli ve pahalı, yüksek bedelli, yüksek riskli bir faaliyet. Bu sürecin içerisinde Doğu Karadeniz’deki ve Batı Karadeniz’deki çalışmalarımızı da bir iş planı çerçevesinde yürütüyoruz. İkinci sondaj gemimiz Karadeniz’de faaliyetini yürütecek. Türk offshore’u içerisinde, Türk deniz sahalarında petrolcülük faaliyetini yürüteceksek bizim Akdeniz iş planımızın hemen paralelinde Karadeniz iş planını da paralel olarak yürütmek... Dolayısıyla beklemeden, sekiz on yılı kaybetmeden aslında Karadeniz’deki sahaların da milletin hizmetine sunulmasını sağlamak için yoğun bir faaliyetimiz var. Hakeza sığ denizlerde de bu kapsam içerisinde çalışıyoruz.

Ticari faaliyetlerimizin içerisinde... Tabii, bir şirketin en büyük endikatörlerinden bir tanesi faaliyet kârı. Faaliyet kârıyla ilgili faaliyet dışı gelirler... Sayın vekilimin sorusunu cevaplamış olayım. Bizim 2016 yılı içerisinde İstanbul’da doğal gaz ürettiğimiz Ambarlı rezerv sahamız rezervuar özelliği olarak depolamaya uygun bir saha. Dolayısıyla aslında rezervuar saha olduktan sonra bu sahanın depolama tesisi olarak hazırlanıp BOTAS’ a devri gerçekleşti. Aslında bu da bizim yürüttüğümüz faaliyetlerin içerisinde. İstanbul gibi, önemli miktarda doğal gazın tüketildiği, doğal gaz iletim hatlarının göbeğinde olan bir şehrimizde aslında gerek ticari anlamda gerek acil durum depolaması anlamında İstanbul’a ve Türkiye’imize hizmet edecek bir doğal gaz depolama tesisinin BOTAS’a devriyle ilgili elde edilen gelirlerdir, sizin bahsettiğiniz, faaliyet dışı olarak bilançomuzda görünen gelir kalemleri. Aslında petrolcülük faaliyetinin doğal bir sonucudur ama bilanço üzerinde belki o şekilde muhasebeleşmesi o gün itibarıyla gerçekleştiği için dikkatinizi çektiğini düşünüyorum.

Bizim aramacılıkla ilgili bütün giderlerimiz, Türk Petrol Kanunu'na uygun olarak yurt içinde yaptığımız bütün giderler, faaliyetlerin bütün maliyetleri gidere yazılmaktadır, gider kaydedilmektedir. Bilançolarda dikkat çeken hususlardan bir tanesi bu.

Efendim, Hazar Denizi'nin yeni statüsüyle alakalı soruya yazılı olarak cevap vereceğiz.

ACG projesiyle ilişkili olarak... Evet, projenin bir miktar hisse payı değişikliğiyle beraber ömrü uzatılmıştır. Bu, ekonomik olarak değerlendirilerek yapılmış bir projedir.

İnsan gücü kaynağıyla ilgili yansı dikkatinize sunulmakta. Bizim 2017-2018 yılları arasındaki personel değişimimize bakarsanız, yok denecek kadar azdır. Yani herhangi bir arkadaşımızla yolumuzu ayırmadık, sadece zaruri sebeplerle bu değişimler ortaya çıktı. Fakat ortaya çıkan tabloda, personel ödemelerinin işletme giderleri içerisindeki payı 2017'de yüzde 38'ken 2018'de yüzde 28'e düşürülmüştür. Bunun tek bir izahı var: Verimlilik. Verimliliğin bir başka göstergesi olarak 2016 yılında 22,53 dolar olan işletme maliyetlerimiz -varıl başına- 2018 yılında an itibarıyla 16 dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu rakam 2014 yılında 34-35 dolarlar mertebesindeydi. Yani 2014'ten 2018'e dört yıllık bir süreç içerisinde işletme maliyetlerimiz yarıdan daha fazla azaltılmıştır, üstelik aynı personelle, personel sayısında da bir azaltmaya gidilmeden bu verimlilik artışı gerçekleşmiştir.

İşletmemizde herhangi bir yurt dışı finans kaynağından bir finansman kullanılmamıştır. Yurt içi finansman kaynakları, yatırımlara bağlı olarak birtakım finansmanlar kullanılmıştır. Bununla ilgili derin, ayrıntılı analizlerimizi yazılı olarak arz edeceğiz. Ama şu an itibarıyla işletmemizde herhangi bir nakit pozisyonumuzda bir sıkıntı söz konusu değildir, yatırımlarımızı, büyümemizi gerçekleştirebilecek noktadayız.

Petrol endüstrisiyle ilişkili olarak çok kısa şunu arz etmek isterim: Türkiye'de kurumumuz Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı, tabii, dünya petrol endüstrisinin temel dinamikleri içerisinde hareket eder, etmektedir ve buna mecburdur. Bu çerçevede içerisinde, yeni yapılanma ihtiyacı, petrol endüstrisindeki rekabetçi yapıyı geliştirebilme ihtiyacı sonucunda, petrol işlerinin, ameliyelerinin, petrolle ilişkili operasyonel faaliyetlerin yine bir başka kamu kuruluşu tarafından yapılması Bakanlar Kurulumuz tarafından talimatlandırılmıştır. Tipik bir başka kamu kuruluşu olarak bize petrol operasyonlarımızda destek veren bir kamu kuruluşudur. Biz -yansıda da arz ettiğim üzere- herhangi bir personelimizi azaltmaya, çıkarmaya vesaire gitmiş değiliz, tablo bunu açık ve net olarak göstermektedir.

Gelirlerle ilişkili rakamların gösterdiği bir başka şey daha var: Verimlilik ve gelirlerle ilişkili tablolara da bakıldığında aslında bu stratejinin ne kadar doğru sonuçlar ürettiği de ortaya çıkmaktadır. Onu da dikkatinize arz etmek isterim.

Bu yeni yapılanma, bir ENP şirketi, arama ve üretim şirketi olarak TPAO'nun yeni yapılanması ve kendi içinde ihtisaslaşması yani arama ve üretim faaliyetinde ihtisaslaşma stratejisinin bir sonucudur.

BAŞKAN – Toparlayalım Sayın Genel Müdürüm.

TPAO GENEL MÜDÜRÜ MELİH HAN BİLGİN – Bu çerçevede içerisinde üretim artışlarımız, verimlilik artışlarımız, maliyet azalışlarımız bu stratejinin sonucu olarak ortaya çıkmıştır ve yapılan işin de doğru olduğunun en somut göstergesidir diye düşünüyorum.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

Şimdi, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının 2015 yılı hesap dönemine ilişkin sonuç bölümünü okutup ibraya sunacağım:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç:

Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının 2015 yılı bilançosu ve 822 milyon 580 bin 033,17 Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Şimdi, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının 2016 yılı Sonuç bölümünü okutup ibraya sunacağım:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç:

Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının 2016 yılı bilançosu ve 3 milyar 336 milyon 627 bin 788,53 Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının 2015 ve 2016 yıllarına ait üst Komisyon toplantısı tamamlanmıştır.

Tüm katılımcılara teşekkür ediyorum.

Şimdi de Sayın Genel Müdürümüze teşekkür konuşması için söz veriyorum, kısa, öz.

Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

TPAO GENEL MÜDÜRÜ MELİH HAN BİLGİN – Sayın Başkanım, değerli üyeler; arz ettiğim konularla ilişkili şunu belirtmek isterim ki -Sayın Başkan Vekilimin belirttiği gibi- Türk enerji sektöründe Türkiye'nin millî meselesi olan cari açıkla mücadele meselesi bizim millî davamız hâlinde, her gün koştığımız bir hedef hâlinindedir. Bu hedefe koşmak için Türkiye'nin her tür sahasında, karasının her noktasında ve denizlerinin her noktasında her göreve hazırız. Bilimin temel metodolojisinin aydınlattığı yolumuzda vatanın her köşesinde göreve talibiz ve varız.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Biz de teşekkür ediyoruz Sayın Genel Müdürüm.

Ekibinizle birlikte çalışmalarınızda başarılar diliyoruz, işlerinizde kolaylıklar diliyoruz.

TPAO GENEL MÜDÜRÜ MELİH HAN BİLGİN – Sağ olun.

BAŞKAN – Değerli Komisyon üyeleri, toplantımıza Türkiye Petrolleri Petrol Dağıtım AŞ Genel Müdürlüğünün 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleriyle devam edeceğiz.

On dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 12.47

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 12.54

BAŞKAN: Mustafa SAVAŞ (Aydın)

BAŞKAN VEKİLİ: Nevzat ŞATIROĞLU (İstanbul)

SÖZCÜ: Mevlüt KARAKAYA (Ankara)

KÂTİP: Yavuz SUBAŞI (Balıkesir)

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, ikinci oturumu açıyorum.

2.- 4/4/2017 tarihinde imzalanan hisse satış sözleşmesiyle şirket hisselerinin özel sektöre devri tamamlanan Türkiye Petrolleri Petrol Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğünün (TPPD) 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

BAŞKAN – Bilgi vermek istiyorum: Türkiye Petrolleri Dağıtım AŞ Özelleştirme Yüksek Kurulunun 15/6/2015 tarih, 2015/55 sayılı Karar'ıyla özelleştirme kapsam ve programına alınmış. Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından sizlere iletilen bilgi notunda da görüleceği üzere 4/4/2017 tarihinde imzalanan hisse satış sözleşmesiyle şirket hisselerinin özel sektöre devri tamamlanmıştır.

Şimdi toplantımıza katılan katılımcıların kendilerini kısaca tanıtmalarını rica ediyorum. Buyurun.

(Kurum temsilcileri kendilerini tanıttı.)

BAŞKAN – Buyurun, kısa bir açıklama yapın.

ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI PROJE GRUP BAŞKANI YAVUZ SULTAN KANSIZ – TP Petrol Dağıtım AŞ Özelleştirme Yüksek Kurulunun 15/6/2015 tarih, 2015/55 sayılı kararıyla özelleştirme kapsam ve programına alınmıştır. Şirketteki sermayenin yüzde 100 oranındaki hissesinin satışı amacıyla 1 Ağustos 2016 tarihinden itibaren yapılan duyurular ile ihaleye çıkmış, 20 Ekim 2016 tarihi itibarıyla sonuçlanan ihalede 490 milyon TL'yle Zülfikarlar Holding AŞ'den en yüksek teklif alınmış, 28/12/2016 tarihli ve 2016/96 sayılı ÖYK Kararı'yla satış onaylanmış, bu satış kararı 17/1/2017 tarihli Resmî Gazetede yayımlanmış. 4/4/2017 tarihinde imzalanan hisse satış sözleşmesiyle de şirket hisseleri Zülfikarlar Holdinge devredilmiştir.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Şimdi önerilerin görüşmelerine başlıyoruz.

Kurumun 2015 yılından bir önerisi bulunmaktadır.

Şimdi 2015 yılının 1 no.lu genel önerisini okutuyorum:

Raporun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde (ek 15) listesi verilen diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Önerilere uyulacaktır.

BAŞKAN – Evet, kuruluşun özelleştirme işlemlerinin tamamlanması nedeniyle önerinin gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli üyeler, Türkiye Petrolleri Petrol Dağıtım Anonim Şirketinin 2016 yılı faaliyet dönemindeki çalışmaları üzerinde Sayıştay tarafından yapılan incelemeler sonunda şirket faaliyetlerine yönelik inceleme ve soruşturmayı gerektiren bir hususa rastlanmaması nedeniyle ileriye yönelik herhangi bir öneriye yer verilmemiştir.

Önerilerin görüşmeleri tamamlanmıştır.

Şimdi geneli üzerinde görüşmelere geçiyoruz.

Geneli üzerinde söz almak isteyen üyelerimize söz vereceğiz.

Söz isteyen var mı? Yok.

Şimdi, Türkiye Petrolleri Petrol Dağıtım AŞ Genel Müdürlüğünün 2015 ve 2016 hesap dönemlerine ilişkin sonuç bölümlerini ayrı ayrı okutup genel görüşmeye sunacağım.

Şimdi 2015 yılının sonuç bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Türkiye Petrolleri Petrol Dağıtım Anonim Şirketinin 2015 yılı bilançosu ve 13 milyon 605 bin 465,76 TL dönem kârıyla kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

BAŞKAN – 2015 yılın sonuç bölümü genel görüşlerinize sunulmuştur.

Şimdi 2016 yılının sonuç bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Türkiye Petrolleri Petrol Dağıtım Anonim Şirketinin 29/3/2017 tarih ve 2017/9 Sayılı Yönetim Kurulu Kararı'yla kabul edilen 2016 yılı bilançosu ve 79 milyon 339 bin 614,72 Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

BAŞKAN - 2016 yılı sonuç bölümü genel görüşlerinize sunulmuştur.

Türkiye Petrolleri Petrol Dağıtım AŞ Genel Müdürlüğünün 2015 ve 2016 yıllarına ait üst komisyon toplantısı tamamlanmıştır. Tüm katılımcılara teşekkür ederim.

Değerli Komisyon üyeleri, gündemimize 1/11/2018 Perşembe günü, yarın programda belirtilen kuruluşların 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleriyle devam edeceğiz.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 13.00

